

Številka: 0040-3/2024-1630-59
Ljubljana,
EVA /
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE gp.gs@gov.si
ZADEVA: Program spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2025–2028 – predlog za obravnavo
1. Predlog sklepov vlade:
Na podlagi četrtega odstavka 14. člena Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11, 57/12, 46/16 in 18/23 – ZDU-1O) je Vlada Republike Slovenije na _____ seji dne _____ sprejela naslednji
SKLEP
Vlada Republike Slovenije je sprejela Program spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2025–2028.
Barbara Kolenko Hebl generalna sekretarka
Sklep prejmejo:
<ul style="list-style-type: none">- Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije,- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo,- Ministrstvo za finance,- Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj,- Urad Vlade Republike Slovenije za narodnosti,- Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje,- Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost Muravideki Magyar Onkormanyzati Nemzeti Kozosseg, Glavna ulica 7, 9220 Lendava.
2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:
/
3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:
<ul style="list-style-type: none">- Srečko Đurov, državni sekretar, Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj,- Dr. Robert Drobnič, v. d. generalnega direktorija Direktorata za regionalni razvoj, Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj,- Metka Šošterič, vodja Sektorja za načrtovanje regionalnega razvoja, Ministrstvo za kohezijo in

regionalni razvoj, - Gregor Černoga, sekretar, Sektor za načrtovanje regionalnega razvoja, Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj.		
3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:		
/		
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:		
/		
5. Kratak povzetek gradiva:		
<p>V skladu s 14. členom Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja se finančne spodbude za ustvarjanje gospodarske osnove madžarske avtohtone narodne skupnosti (ANS) iz državnega proračuna dodelijo na podlagi programa spodbujanja gospodarske osnove ANS, ki ga za novo štiri letno programsko obdobje pripravi Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost (PMSNS) v sodelovanju z regionalno razvojno agencijo, Uradom Vlade Republike Slovenije za narodnosti in ministrstvom, pristojnim za regionalni razvoj. Program spodbujanja gospodarske osnove ANS sprejme Vlada Republike Slovenije.</p> <p>Nadaljnja zakonska podlaga za pripravo programa je Uredba o dodeljevanju regionalnih državnih pomoči ter načinu uveljavljanja regionalne spodbude za zaposlovanje ter davčnih olajšav za zaposlovanje in investiranje (Uradni list RS, št. 93/14, 77/16, 14/18, 168/20, 121/21, 27/22, 47/22 in 63/24).</p> <p>Prvi program spodbujanja gospodarske osnove avtohtonih narodnih skupnosti je bil pripravljen in izveden za obdobje 2017–2020. Z letošnjim letom se uspešno izteka izvajanje drugega programa, to je za obdobje 2021–2024. V skladu s 14. členom Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja se pripravi nov program za obdobje 2025–2028.</p> <p>Program spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti za obdobje 2025-2028 je namenjen razvoju gospodarske osnove za območja, kjer živijo pripadniki madžarske avtohtone narodne skupnosti, kar podrobneje pomeni ustvarjanje novih delovnih mest in ohranjanje že obstoječih, vzpostavljanje nove in posodobitev že obstoječe infrastrukture ter povečanje privlačnosti območja.</p> <p>Namenjen je vsem upravičencem, ki svojo dejavnost opravljajo na območju, kjer živijo pripadniki madžarske avtohtone narodne skupnosti, in ki bodo z izvedbo svojih projektov pripomogli k uresničitvi njegovih ciljev.</p>		
UKREPI PROGRAMA:		
1. SPODBUJANJE NALOŽB V GOSPODARSTVU NA PROGRAMSKEM OBMOČJU,		
2. SPODBUJANJE TURISTIČNIH DEJAVNOSTI IN PRODUKTOV,		
3. PROMOCIJA PROGRAMSKEGA OBMOČJA IN PODPORA PRI IZVAJANJU PROGRAMA.		
6. Presoja posledic za:		
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih	DA
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije	NE
c)	administrativne posledice	NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij	DA
	Program bo pozitivno vplival na konkurenčnost podjetij na območjih madžarske samoupravne narodne skupnosti.	
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki	NE
e)	socialno področje	NE

f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> – nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja – razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna – razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 	NE
----	--	----

7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t+1	t+2	t+3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) obveznosti za druga javna finančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				
II.a. Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra ukrepa, projekta/Naziv ukrep projekta	Šifra PP /Naziv PP	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t+1
Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj	EP 1630-24-0009 – Razvoj območij narodnih skupnosti	PP 231412 – Razvoj območij narodnih skupnosti.	/	1.000.000,00
SKUPAJ:				1.000.000,00
II.b. Manjkajoče pravice porabe se bodo zagotovile s prerazporeditvijo iz:				

Ime proračunskega uporabnika	Šifra ukrepa, projekta/Naziv ukrepa, projekta	Šifra PP naziv PP	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t+1
SKUPAJ:				
II.c. Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov oz. povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t+1	
SKUPAJ:				

OBRAZLOŽITEV:

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu

II. Finančne posledice, ki so načrtovane za državni proračun

- II.a. Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:
- II.b. Manjkajoče pravice porabe se bodo zagotovile s prerazporeditvijo iz:
- II.c. Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov oz. povečanih odhodkov proračuna:

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

Ni finančnih posledic

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

NE

(Če je odgovor NE, navedite, zakaj ni bilo objavljeno.)

Skladno s sedmim odstavkom 9. člena Poslovnika Vlade RS se javnosti ne povabi k sodelovanju pri pripravi predloga dokumentov razvojnega načrtovanja in izvajanja razvojnih politik.

V pripravo programa je vključena strokovna javnost. Program pripravi Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost (PMSNS) v sodelovanju z regionalno razvojno agencijo, Uradom Vlade Republike Slovenije za narodnosti in ministrstvom, pristojnim za regionalni razvoj.

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:	DA
11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:	NE

dr. Aleksander Jevšek
minister
po pooblastilu ministra
št. 1001-5/2022/19, z dne 25.1.2023
mag. Marko Koprivc
državni sekretar

Priloga:

- Priloga 1: Program spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2025–2028,

PREDLOG SKLEPA:

Na podlagi četrtega odstavka 14. člena Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11, 57/12, 46/16 in 18/23 – ZDU-1O) je Vlada Republike Slovenije na _____ . seji dne _____ sprejela naslednji

S K L E P:

Vlada Republike Slovenije je sprejela Program spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2025–2028.

Barbara Kolenko Helbl
generalna sekretarka

Priloga:

- Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2025–2028 (Priloga 1).

Prejmejo:

- Generalni sekretariat Vlade Republike Slovenije,
- Služba Vlade Republike Slovenije za zakonodajo,
- Ministrstvo za finance,
- Ministrstvo za kohezijo in regionalni razvoj,
- Urad Vlade Republike Slovenije za narodnosti,
- Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje,
- Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost Muravideki Magyar Onkormanyzati Nemzeti Kozosseg, Glavna ulica 7, 9220 Lendava.

PRILOGA 1

**PROGRAM SPODBUJANJA GOSPODARSKE OSNOVE
MADŽARSKE NARODNE SKUPNOSTI 2025–2028**

Publikacija: Program spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2025–2028

Izdovalec: Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost (PMSNS) / Muravidéki Magyar
Önkormányzati Nemzeti Közösség (MMÖNK)
Glavna ulica/Fő utca 7, 9220 Lendava/Lendva

v sodelovanju z: Ministrstvom za kohezijo in regionalni razvoj, Uradom Republike Slovenije za
narodnosti ter Razvojnim centrom Murska Sobota.

Odgovorna oseba: Dušan Orban, predsednik Sveta PMSNS

Datum: september 2024

REPUBLIKA SLOVENIJA
**MINISTRSTVO ZA KOHEZIJU
IN REGIONALNI RAZVOJ**

**RAZVOJNI
CENTER
MURSKA
SOBOTA**
REGIONALNA RAZVOJNA
AGENCIJA ZA POMURJE

REPUBLIKA SLOVENIJA
URAD ZA NARODNOSTI

Vsebina

1. Uvodna pojasnila in izhodišča	10
1.1 Namen in ukrepi	10
1.2 Priprava in izvajanje programa	11
2 Prikaz stanja in analiza območja	12
2.1 Opredelitev programskega območja	12
2.1.1 Demografski podatki znotraj Programskega območja po posameznih občinah	12
2.1.1.1 Občina Dobrovnik/Dobronak	15
2.1.1.2 Občina Hodoš/Hodos	15
2.1.1.3 Občina Lendava/Lendva	15
2.1.1.4 Občina Moravsko Toplice	15
2.1.1.5 Občina Šalovci	16
2.1.2 Gospodarska struktura	16
2.2 Skladnost z Regionalnim razvojnim programom in drugimi programi	17
2.3 Cilji, kazalniki in načela izvajanja programa	18
2.4 Načela izvajanja programa	19
3 Ukrepi programa	20
3.1 Ukrep 1: SPODBUJANJE NALOŽB V GOSPODARSTVU NA PROGRAMSKEM OBMOČJU	20
3.2 Ukrep 2: SPODBUJANJE TURISTIČNIH DEJAVNOSTI IN PRODUKTOV	21
3.3 Ukrep 3: PROMOCIJA PROGRAMSKEGA OBMOČJA IN PODPORA PRI IZVAJANJU PROGRAMA	
22	
4 Finančni okvir	24
5 Priprava, izvajanje, spremljanje in vrednotenje programa	25

1. Uvodna pojasnila in izhodišča

Zakonska podlaga za pripravo Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti 2025–2028 (v nadaljnjem besedilu: program) je 14. člen Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 20/11, 57/12, 46/16 in 18/23 – ZDU-10), katerega 3. in 4. odstavek se glasi:

»(3) V državnem proračunu se vsako leto določijo nepovratne finančne spodbude za ustvarjanje gospodarske osnove avtohtonih narodnih skupnosti in hitrejši razvoj območij, kjer živita.

(4) Finančne spodbude v državnem proračunu iz prejšnjega odstavka se dodelijo na podlagi programa spodbujanja gospodarske osnove avtohtonih narodnih skupnosti, ki ga za programsko obdobje pripravi narodna skupnost v sodelovanju z RRA, Uradom Vlade Republike Slovenije za narodnosti in ministrstvom, pristojnim za regionalni razvoj. Program spodbujanja gospodarske osnove avtohtonih narodnih skupnosti sprejme Vlada.«

Nadaljnja zakonska podlaga za pripravo programa je Uredba o dodeljevanju regionalnih državnih pomoči ter načinu uveljavljanja regionalne spodbude za zaposlovanje ter davčnih olajšav za zaposlovanje in investiranje (Uradni list RS, št. 93/14, 77/16, 14/18, 168/20, 121/21, 27/22, 47/22 in 63/24).

Prvi program spodbujanja gospodarske osnove avtohtonih narodnih skupnosti je bil pripravljen in izveden za obdobje 2017–2020. Z letošnjim letom se uspešno izteka izvajanje drugega programa, to je za obdobje 2021–2024. V skladu z dogovorom z Ministrstvom za kohezijo in regionalni razvoj se pripravi nov program za obdobje 2025–2028. Madžarska narodna skupnost pri pripravi programa sodeluje s pristojno regionalno razvojno agencijo, tj. z Razvojnim centrom Murska Sobota (v nadaljevanju RCMS), z Uradom Vlade Republike Slovenije za narodnosti (v nadaljevanju: Urad) in Ministrstvom za kohezijo in regionalni razvoj (v nadaljnjem besedilu: MKRR).

1.1 Namen in ukrepi

Program je namenjen razvoju gospodarske osnove območja, kjer živijo pripadniki madžarske avtohtone narodne skupnosti, kar natančneje pomeni ustvarjanje novih delovnih mest in ohranjanje že obstoječih, vzpostavljanje nove infrastrukture in posodobitev že obstoječe ter povečanje privlačnosti območja.

Z uspešno izvedenima programoma za obdobje od 2017–2020 in 2021–2024 so bili doseženi naslednji rezultati (v rezultate niso vključeni doseženi cilji, ki se nanašajo na proračunsko leto 2024):

Ukrep 1: Spodbujanje naložb v gospodarstvu na programskem območju

- Število gospodarskih subjektov, vključenih v sofinancirane projekte, je bilo 44
- Število ustvarjenih novih delovnih mest je bilo 23

Ukrep 2: Spodbujanje turističnih dejavnosti in produktov

- Število izvedenih programov vzpostavitve in nadgradnje etnografskih hiš je bilo 5

Ukrep 3: Promocija območja in podpora pri izvajanju programa

- Vzpostavljena je bila spletna stran www.muravidek.re
- Ustvarjenih je bilo 5 novih delovnih mest
- Izdanih je bilo 14 štiri jezičnih publikacij za odrasle in otroke ter 3 družabne igre

Program je namenjen vsem upravičencem, ki svojo dejavnost opravljajo na območju, kjer živijo pripadniki madžarske avtohtone narodne skupnosti, in ki bodo z izvedbo svojih projektov pripomogli k uresničitvi njegovih ciljev.

UKREPI PROGRAMA:

1. SPODBUJANJE NALOŽB V GOSPODARSTVU NA PROGRAMSKEM OBMOČJU,
2. SPODBUJANJE TURISTIČNIH DEJAVNOSTI IN PRODUKTOV,
3. PROMOCIJA PROGRAMSKEGA OBMOČJA IN PODPORA PRI IZVAJANJU PROGRAMA.

1.2 Priprava in izvajanje programa

Pomurska madžarska samoupravna narodna skupnost – Muravidéki Magyar Önkormányzati Nemzeti Közösség (v nadaljnjem besedilu: PMSNS) je krovna organizacija madžarske narodnostne skupnosti v Sloveniji, katere cilj in naloga so ohranitev pomurske madžarske skupnosti, njenega maternega jezika in narodne zavesti, uveljavljanje njenih potreb in interesov ter izvajanje posebnih pravic, ki jih zagotavljajo ustava in zakoni. Ustanovljena je bila v skladu z Ustavo Republike Slovenije na podlagi Zakona o samoupravnih narodnih skupnostih. Pristojnosti PMSNS se nanašajo predvsem na univerzalne naloge pomurske madžarske narodnosti na regionalni in državni ravni, ki so nad ravni občinskih madžarskih samoupravnih narodnih skupnosti. Posebne naloge zajemajo razvijanje neposrednega sodelovanja med državnimi institucijami Republike Slovenije in Madžarske, negovanje stikov z zamejskimi madžarskimi organizacijami ter drugimi mednarodnimi ustanovami in organizacijami za varstvo manjšin.

V interesu PMSNS je sofinancirati razne izobraževalne, kulturne, raziskovalne, informacijske in gospodarske dejavnosti. Ker ima PMSNS omejena finančna sredstva, veliko teh programov uresničuje tudi preko najrazličnejših razpisov. Tako je npr. nosilka projekta, ki ga sofinancira Evropska unija iz sredstev Evropskega socialnega sklada in iz državnega proračuna preko Ministrstva za vzgojo in izobraževanje, ter katerega namen je strokovnim delavcem dvojezičnih vzgojno-izobraževalnih zavodov v Prekmurju in Porabju zagotoviti možnosti za jezikovno usposabljanje v jeziku manjšin in posodabljanje izobraževalnega sistema v dvojezičnih vzgojno-izobraževalnih zavodih. Preko dotacij iz Madžarske objavlja razpise za subvencioniranje srednješolskega, visokošolskega študija, ustanavlja programe subvencioniranja s ciljem ohranjanja madžarskega jezika tudi znotraj družin. Organizira seminarje, izobraževanja, delavnice, prireditve in letne taborne za otroke, družine, pedagoške delavce in tudi širše občinstvo. Prav tako je ustanovila dijaško-nastanitveni center v Dolgi vasi, s katerim si prizadeva reševati problematiko nastanitve dijakov Dvojezične srednje šole Lendava. Pri tem gre predvsem za dijake z Goričkega, ki nimajo možnosti javnega prevoza do šole.

PMSNS je aktivno sodelovala pri reševanju problematike izobraževanja v maternem jeziku za pripadnike madžarske narodne skupnosti. Prav tako je aktivno sodelovala pri pripravi predloga besedila splošnega manjšinskega zakona, pri ureditvi statusa pedagoškega svetovalca za madžarščino in pri izdelavi dokumenta Načrt ukrepov za izvajanje predpisov na področju dvojezičnosti. Sistemsko poskuša reševati problematiko v zvezi z zagotavljanjem gospodarske osnove avtohtonih narodnih skupnosti. Spodbuja tudi dejavnosti mladine in intenzivno podpira vključevanje mladinskih programov v življenje skupnosti.

Institucionalne, prostorske in finančne zmogljivosti za izvedbo programa:

PMSNS je pravna oseba javnega prava, katere organi so:

- **Svet PMSNS**, ki je najvišji organ PMSNS in šteje 21 članov. Člane izvolijo Sveti občinskih madžarskih samoupravnih narodnih skupnosti;
- **predsednik**, ki je skupaj s Svetom PMSNS odgovoren za zakonito delovanje;
- **predsedstvo**, ki deluje poleg Sveta, njegovi člani pa so predsednik in podpredsednik PMSNS ter predsedniki občinskih madžarskih samoupravnih narodnih skupnosti, in
- **nadzorna komisija**, ki najmanj enkrat letno pregleda poslovanje organizacij PMSNS in zavodov, ki jih je ustanovila ter o tem poroča Svetu.

PMSNS ima lastne prostore na Glavni ulici 124 v Lendavi, trenutno pa ima na podlagi pogodbe o uporabi nepremičnine poslovne prostore in sedež na Glavni ulici 7.

PMSNS je posredna proračunska uporabnica. Sredstva za njeno delovanje se zagotavljajo iz proračuna Republike Slovenije (Urad Vlade RS za narodnosti) in Madžarske (Urad predsednika Vlade). Ostala sredstva, potrebna za delovanje skupnosti, se zagotavljajo preko raznih razpisov.

2 Prikaz stanja in analiza območja

2.1 Opredelitev programskega območja

Kot je razvidno iz slike 1, sega programsko območje od severnega dela Slovenije in zajema del območja na Goričkem vse do upravne enote Lendava. V programsko območje so vključene občine Hodoš, Šalovci, Moravske Toplice, Dobrovnik in Lendava. V posameznih navedenih občinah delujejo tudi občinske samoupravne narodne skupnosti. Na podlagi popisa prebivalstva iz leta 2002 je 80 % pripadnikov madžarske narodnosti v Sloveniji živelo na tem območju.

Italijanska in madžarska narodna skupnost v Sloveniji spadata v skupino tako imenovanih zgodovinskih narodnih skupnosti, pri katerih gre za dve skupnosti, ki sta se na svojem avtohtonem poselitvenem ozemlju v bolj ali manj strnjeni obliki ohranili daljše zgodovinsko obdobje. Tej vrsti manjšin ustreza tudi določen model manjšinske zaščite države. Celovita pravna ureditev italijanske in madžarske narodne skupnosti je urejena v 5., 11., 61., 62. in 64. členu Ustave Republike Slovenije. Položaj in način uresničevanja pravic sta urejena še v področnih zakonih, v drugih predpisih, odlokih in statutih občin na narodnostno mešanih območjih, v drugih pravnih aktih, v meddržavnih pogodbah ali sporazumih ter v mednarodnih konvencijah, ki jih je ratificirala Republika Slovenija.

Slika 1: Programsko območje

Programsko območje, opredeljeno po posameznih občinah in njihovih naseljih, kjer imajo upravičenci pravico do izvajanja projektov:

- Občina Hodoš: Hodoš–Hodos in Krplivnik–Kapornak;
- Občina Moravske Toplice: Čikečka vas–Csekefa, Motvarjevci–Szentlászló, Pordašinci–Kisfalva, Prosenjakovci–Pártosfalva, Središče–Szerdahely;
- Občina Šalovci: Domanjševci–Domonkosfa;
- Občina Dobrovnik: Dobrovnik–Dobronak in Žitkovci–Zsitkóc;
- Občina Lendava: Banuta–Bánuta, Čentiba–Csente, Dolga vas–Hosszúfalva, Dolgovaške Gorice–Hosszúfaluhegy, Dolina pri Lendavi–Völgyifalu, Dolnji Lakoš–Alsólakos, Gaberje–Gyertyános, Genterovci–Göntérháza, Gornji Lakoš–Felsőlakos, Kamovci–Kámaháza, Kapca–Kapca, Kot–Kót, Lendava–Lendva, Lendavske Gorice–Lendvahegy, Mostje–Hídvég, Petišovci–Petesháza, Pince–Pince, Pince Marof–Pincemajor, Radmožanci–Radamos, Trimlini–Hármasmalom.

2.1.1 Demografski podatki znotraj Programskega območja po posameznih občinah

Programsko območje spada v kohezijsko regijo Vzhodna Slovenija in pod pomursko statistično regijo ter obsega 5 občin, ki so opredeljene v točki 2.1. Posamezno regijo oz. območje lahko predstavimo iz različnih zornih

kotov. Opazne razlike med regijami v državi povzročajo različni dejavniki, kot so gospodarska razvitost, demografski in socialni vplivi, kupna moč prebivalstva, prisotnost neposrednih tujih investitorjev ter naravne in kulturne danosti. Med najpomembnejšimi dejavniki, ki vplivajo na razvoj regije, je izobrazbena struktura prebivalstva. Za razvoj gospodarstva v regiji je znanje ključnega pomena, še posebej mladih izobražencev. Kot je razvidno iz statističnih podatkov, trend odseljavanja mladih izobražencev ne upada, saj ti iščejo okolje oz. regijo, kjer jim je v prvi vrsti dano, da se lahko zaposlijo, se dodatno izobražujejo in so tudi podjetniško aktivni. Programsko območje zgoraj naštetega ne more v celoti zagotoviti. Kot smo že omenili, je za dober razvoj posameznega območja pglavitnega pomena, da mladi izobraženci ostanejo na danem območju. S programom oz. njegovimi tremi ukrepi, ki tvorijo povezano celoto več področij, bomo prispevali predvsem k gospodarskemu razvoju programskega območja.

Pomurska statistična regija je s 1.336 km² peta najmanjša regija. V njej je v letu 2022 živel 5,4 % prebivalcev Slovenije, kar je približno trikrat manj kot v sosednji podravski. Na kvadratnem kilometru jih je živel 86, povprečje za Slovenijo so bili 104 prebivalci na km².

Leta 2022 je bila povprečna starost prebivalcev v pomurski regiji 46,3 leta, kar je bilo za 2,4 leta več od državnega povprečja. Izstopala je tudi po najnižjem naravnem prirastu (-5,5 na 1.000 prebivalcev); število živorojenih je bilo med najnižjimi (7,7 na 1.000 prebivalcev), število umrlih pa najvišje (13,2 na 1.000 prebivalcev). Starostna sestava prebivalstva je bila v tej regiji najmanj ugodna, saj je bil delež mladih prebivalcev (0–14 let) najnižji (13,1 %), delež prebivalcev, starih 65 let ali več, pa najvišji (24,6 %). Koeficient starostne odvisnosti starih je bil najvišji in je znašal 39,4, kar pomeni, da je bilo toliko starejših odvisnih od 100 delovno sposobnih prebivalcev.

Izobrazbena sestava tukajšnjega prebivalstva v starosti od 25 do 64 let je izkazovala največji delež prebivalcev z dokončano največ osnovnošolsko izobrazbo (16,5 %) in najnižji delež z višje- ali visokošolsko izobrazbo (24,7 %). Imela je tudi najmanj študentov; bilo jih je vsega 28 na 1.000 prebivalcev, medtem ko je slovensko povprečje znašalo 38 študentov na 1.000 prebivalcev.

Stopnja delovne aktivnosti je bila leta 2022 najnižja med regijami (60,9 %), vrzel med stopnjo delovne aktivnosti za moške in za ženske pa je bila najmanjša (5,5 odstotne točke). Med delovno aktivnimi s stalnim prebivališčem v tej regiji jih je 21,8 % potovalo na delo drugam, največ (44,9 %) v Podravsko in Osrednjeslovensko regijo (43,3 %). Po deležu delovnih migrantov se je Pomurska regija uvrstila na sedmo mesto.

Regija je ustvarila 3,7 % bruto dodane vrednosti Slovenije. BDP na prebivalca je tukaj znašal 18.534 EUR oz. 31,5 % manj od slovenskega povprečja. Neto razpoložljivi dohodek na prebivalca je bil v pomurski regiji najnižji; znašal je 13.953 EUR in je bil od državnega povprečja nižji za 8,2 %. V tej regiji je delovalo nekaj manj kot 8.400 podjetij, v njih pa so delale povprečno po 4,2 osebe.

Največja občina v regiji je bila občina Moravske Toplice s 144 km² (10,8 %). Med 30 prebivalstveno najmanjših občin v državi se je uvrstilo kar 12 iz te regije. Občina Hodoš je bila s 364 prebivalci najmanjša v regiji ter druga najmanjša v Sloveniji. (Vir: SURS)

Kot je razvidno iz preglednice 1, je bilo leta 2023, v primerjavi z letom 2013, v vseh petih občinah manj prebivalcev z osnovnošolsko izobrazbo. Pri srednješolski izobrazbi je bilo leta 2023, v primerjavi z letom 2013, v vseh občinah zaznati povečanje. Enako velja tudi za število prebivalcev z višje- in visokošolsko izobrazbo.

Preglednica 1: Izobrazbena struktura po posameznih občinah

		2013			2023		
		Osnovnošolska	Srednješolska – skupaj	Višješolska, visokošolska – skupaj	Osnovnošolska	Srednješolska – skupaj	Višješolska, visokošolska – skupaj
Spol – SKUPAJ	Dobrovnik/Dobronak	411	572	127	279	586	202
	Hodoš/Hodos	181	110	18	149	116	28
	Lendava/Lendva	2.915	4.893	1.468	2.120	4.874	1.798
	Moravske Toplice	1.936	2.460	647	1.377	2.694	1053
	Šalovci	739	504	81	512	544	158
Moški	Dobrovnik/Dobronak	152	333	49	102	342	88
	Hodoš/Hodos	82	57	9	73	67	11
	Lendava/Lendva	1.000	2.884	659	716	2.897	779
	Moravske Toplice	767	1416	292	549	1550	461
	Šalovci	322	285	35	216	340	63
Ženske	Dobrovnik/Dobronak	259	239	78	177	244	114
	Hodoš/Hodos	99	53	9	76	49	17
	Lendava/Lendva	1.915	2.009	809	1.404	1.977	1019
	Moravske Toplice	1.169	1044	355	828	1144	592
	Šalovci	417	219	46	296	204	95

Vir: SURS

Stopnja registrirane brezposelnosti je odstotni delež registriranih brezposelnih med aktivnim prebivalstvom. Stopnja registrirane brezposelnosti je izračunana in prikazana glede na stalno prebivališče delovno aktivnih prebivalcev in registriranih brezposelnih. Kot je razvidno iz spodnje preglednice, je stopnja registrirane brezposelnosti v vseh petih občinah višja od slovenskega povprečja. Najnižja stopnja brezposelnosti med primerjanimi petimi občinami je v občini Moravske Toplice in se giblje nekje blizu slovenskega povprečja. V ostalih štirih občinah je stopnja registrirane brezposelnosti višja od slovenskega povprečja.

Preglednica 2: Stopnje registrirane brezposelnosti po občinah, leto 2023

Občina	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Slovenija	5,6	5,4	5,1	5,0	4,8	4,7	4,8	4,8	4,7	4,8	4,8	4,9
Dobrovnik	11,5	11,1	10,4	9,5	8,6	7,9	8,0	8,2	8,1	8,7	7,6	8,7
Hodoš/Hodos	11,2	11,3	5,9	7,6	6,7	5,7	7,5	7,5	8,7	7,7	7,6	9,4
Lendava/Lendva	11,5	11,1	10,3	9,8	9,6	9,0	9,3	9,2	9,0	9,2	9,0	8,7
Moravske Toplice	7,2	6,9	5,9	5,7	5,2	4,5	4,7	4,9	4,2	4,7	4,8	5,5
Šalovci	8,3	7,7	6,4	5,6	5,1	5,0	5,4	5,8	6,0	6,1	6,1	6,6

Vir: ZRSZ

2.1.1.1 Občina Dobrovnik/Dobronak

Občina Dobrovnik meri 31 km² in se med slovenskimi občinami uvršča na 175. mesto. Sredi leta 2022 je imela približno 1.270 prebivalcev (približno 620 moških in 650 žensk). Po številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 202. mesto. Na kvadratnem kilometru površine občine je živel povprečno 41 prebivalec; to pomeni, da je bila tu gostota naseljenosti manjša kot v celotni državi (104 prebivalci na km²). Naravni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil v tem letu negativen in je znašal -1,6 (v Sloveniji -2,3). Število tistih, ki so se iz te občine odselili, je bilo višje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Selitveni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej negativen, znašal je -5,5. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je bil negativen, znašal je -7,1 (v Sloveniji 4,6). Povprečna starost občanov je bila 46,3 leta in tako višja od povprečne starosti prebivalcev Slovenije (43,9 let). (Vir: SURS)

2.1.1.2 Občina Hodoš/Hodos

Občina Hodoš meri 18 km² in se med slovenskimi občinami uvršča na 202. mesto. Sredi leta 2022 je imela občina približno 360 prebivalcev (približno 190 moških in 180 žensk). Po številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 211. mesto. Na kvadratnem kilometru površine občine je živel povprečno 20 prebivalcev; to pomeni, da je bila tu gostota naseljenosti manjša kot v celotni državi (104 prebivalci na km²). Naravni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil v tem letu negativen in je znašal -24,7 (v Sloveniji -2,3). Število tistih, ki so se iz te občine odselili, je bilo nižje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Selitveni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej pozitiven, znašal je 11,0. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je bil negativen, znašal je -13,7 (v Sloveniji 4,6). Povprečna starost občanov je bila 50,8 leta in tako višja od povprečne starosti prebivalcev Slovenije (43,9 let). (Vir: SURS)

2.1.1.3 Občina Lendava/Lendva

Občina Lendava meri 121 km² in se med slovenskimi občinami uvršča na 51. mesto. Sredi leta 2022 je imela občina približno 10.280 prebivalcev (približno 5.120 moških in 5.160 žensk). Po številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 54. mesto. Na kvadratnem kilometru površine občine je živel povprečno 85 prebivalcev; to pomeni, da je bila tu gostota naseljenosti manjša kot v celotni državi (104 prebivalci na km²). Naravni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil v tem letu negativen in je znašal -6,1 (v Sloveniji -2,3). Število tistih, ki so se iz te občine odselili, je bilo višje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Selitveni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej negativen, znašal je -3,5. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je bil negativen, znašal je -9,6 (v Sloveniji 4,6). Povprečna starost občanov je bila 47,9 leta in tako višja od povprečne starosti prebivalcev Slovenije (43,9 let). (Vir: SURS)

2.1.1.4 Občina Moravsko Toplice

Občina Moravske Toplice meri 144 km² in se med slovenskimi občinami uvršča na 46. mesto. Sredi leta 2022 je imela občina približno 5.930 prebivalcev (približno 2.980 moških in 2.950 žensk). Po številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 90. mesto. Na kvadratnem kilometru površine občine je živel povprečno 41 prebivalcev; to pomeni, da je bila tu gostota naseljenosti manjša kot v celotni državi (104 prebivalci na km²). Naravni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil v tem letu negativen in je znašal -3,7 (v Sloveniji -2,3). Število tistih, ki so se iz te občine odselili, je bilo višje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Selitveni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej negativen, znašal je -0,3. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je bil negativen, znašal je -4,0 (v Sloveniji 4,6). Povprečna starost občanov je bila 46,8 leta in tako višja od povprečne starosti prebivalcev Slovenije (43,9 let). (Vir: SURS)

2.1.1.5 Občina Šalovci

Občina Šalovci meri 58 km² in se med slovenskimi občinami uvršča na 121. mesto. Sredi leta 2022 je imela občina približno 1.360 prebivalcev (približno 700 moških in 660 žensk). Po številu prebivalcev se je med slovenskimi občinami uvrstila na 200. mesto. Na kvadratnem kilometru površine občine je živel povprečno 23 prebivalcev; to pomeni, da je bila tu gostota naseljenosti manjša kot v celotni državi (104 prebivalci na km²). Naravni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil v tem letu negativen in je znašal –10,3 (v Sloveniji – 2,3). Število tistih, ki so se iz te občine odselili, je bilo nižje od števila tistih, ki so se vanjo priselili. Selitveni prirast na 1.000 prebivalcev v občini je bil torej pozitiven, znašal je 8,1. Seštevek naravnega in selitvenega prirasta na 1.000 prebivalcev v občini je bil negativen, znašal je –2,2 (v Sloveniji 4,6). Povprečna starost občanov je bila 50,1 leta in tako višja od povprečne starosti prebivalcev Slovenije (43,9 let). (Vir: SURS)

Kot je zaznati v programskem območju, je v zadnjih letih čedalje več primerov, ko mladi nimajo možnosti za zaposlitev, zato se v vedno večjem številu odseljujejo. Program je večinoma namenjen prav temu, da se zagotovi okolje, ki bo gospodarsko bolj razvito in sposobno zadržati populacijo (predvsem mlade), hkrati pa tudi zmožno privabljati potencialne domače in tuje vlagatelje.

2.1.2 Gospodarska struktura

V preglednici 3 in 4 so zajeti podatki o številu gospodarskih subjektov na programskem območju v letu 2022. Število podjetij je število registriranih pravnih ali fizičnih oseb, ki so med letom opazovanja izkazale prihodek oziroma zaposlene osebe ali investicije. Podjetje lahko sestavlja več lastniško povezanih pravnih oseb, v kolikor na trgu delujejo kot eno samostojno podjetje. Število zaposlenih in samozaposlenih oseb so vse osebe, ki delajo pri opazovani enoti (plačane in neplačane), in tudi vse tiste osebe, ki delajo zunaj enote, ki ji pripadajo in ki jih plačuje (npr. prodajni zastopniki). Med zaposlene in samozaposlene osebe se štejejo tudi delavci s krajšim delovnim časom, sezonski delavci in delavci na domu, ki so na plačilnem seznamu opazovane enote. Od leta 2013 so med zaposlene in samozaposlene vključeni tudi detaširani delavci v delovnem razmerju pri delodajalcu s sedežem v RS, poslani na delo ali na strokovno izpopolnjevanje v tujino. Med zaposlene in samozaposlene osebe pa se ne štejejo delavci, ki jih enoti posredujejo druga podjetja ter prostovoljni delavci. Od leta 2022 naprej so vključene tudi osebe, ki so istočasno zaposlene v več podjetjih (po stari uredbi 16.110 Število oseb, ki delajo). Prihodek je prodajna vrednost kupcem zaračunanih prodanih proizvodov ali trgovskega blaga in materiala ter opravljenih storitev. Meri se na podlagi prodajnih cen, navedenih v računih in drugih listinah, zmanjšanih za vse popuste, ki so bili dani ob prodaji ali pozneje, pa tudi za vrednosti vrnjenih količin. Prihodek zajema tudi vse stroške in obremenitve, vezane na kupca, ne zajema pa davkov in carinskih dajatev na blago ali storitve, ki jih enota fakturira, in davka na dodano vrednost (DDV), morebitne prodaje osnovnih sredstev, prihodek od financiranja in drugih izrednih prihodkov. V podatku o prihodu podjetij je od 2013 tudi zajet prihodek bank in hranilnic. Število zaposlenih in samozaposlenih oseb na podjetje v občini se izračuna tako, da število zaposlenih in samozaposlenih oseb v občini, delimo s številom podjetij v občini v posameznem letu.

Preglednica 3: Število podjetij po občinah v letih 2017 in 2022

	2017	2022
	Število podjetij	Število podjetij
SLOVENIJA	195.756	221.483
Dobrovnik/Dobronak	91	116
Hodoš/Hodos	17	19
Lendava/Lendva	757	787
Moravske Toplice	419	480
Šalovci	90	93

Preglednica 4: Število poslovnih subjektov po občinah v programskem območju

	Število podjetij	Število zaposlenih in samozaposlenih oseb	Prihodek [1000 EUR]	Število zaposlenih in samozaposlenih oseb na podjetje v občini
Dobrovnik/Dobronak	116	248	17.836	2,1
Hodoš/Hodos	19	20	371	1,1
Lendava/Lendva	787	3.226	291.285	4,1
Moravske Toplice	480	1.009	61.501	2,1
Šalovci	93	207	6.546	2,2

2.2 Skladnost z Regionalnim razvojnim programom in drugimi programi

Program je skladen z **Regionalnim razvojnim programom regije Pomurje (v nadaljevanju: RRP)** za obdobje **2021–2027**, ki opredeljuje vizijo Pomurja: »**Zdravo. Pomurje. 2030**«.

Razvojna vizija regije je podprta s tremi strateškimi razvojnimi cilji: (1) zdravo naravno, družbeno in gospodarsko okolje, (2) zdrava hrana in vitalno podeželje in (3) zdravo staranje in povezana družba.

Razvojna specializacija predstavlja način osredotočenja in aktiviranja regijskega potenciala, ki omogoča razvojno prestrukturiranje regije v smeri njenih dolgoročnih primerjalnih prednosti. Pomurje vidi razvojno specializacijo v trajnostnih, integriranih in inovativnih rešitvah na področjih, povezanih z zdravjem – od zdravega okolja in zagotavljanja privlačnosti regije za priseljevanje ustvarjalnih in inovativnih mladih do pridelave in predelave zdrave hrane ter omogočanja pogojev in spodbujanja storitev za zdravo staranje. To so področja, ki zaradi geografskih, zgodovinskih, kadrovskih in kulturnih specifik predstavljajo primerjalno prednost Pomurja v primerjavi z ostalimi regijami v Sloveniji in njeni širši okolici.

Program se umešča v pet razvojnih prioritiet osnutka strateškega dela RRP 2021–2027, in sicer: (1) pametna regija, (2) zelena regija, (3) povezana regija, (4) socialna regija in (5) privlačna regija.

PMSNS razpolaga s celovito strategijo razvoja turizma območja, kjer živijo pripadniki madžarske avtohtone narodne skupnosti (v nadaljevanju: strategija). Strategija, katere cilj je med drugim tudi krepitev gospodarskih in turističnih odnosov s sosednjo Madžarsko, se bo uresničevala z različnimi aktivnostmi in izvedenimi projekti v sklopu programa. Kot je zapisano v strategiji, programsko območje obdajajo najrazličnejše turistične znamenitosti, atrakcije, turistični promet pa se iz leta v leto povečuje. Izpostaviti je treba bogato dvojezično madžarsko-slovensko kulturo, ljudsko tradicijo, gastronomske posebnosti in lokalna vina, možnost aktivnega turizma in zdravilno termalno vodo.

Pomen turizma za razvoj okoliškega gospodarstva in podjetništva zaostaja za ravni, ki bi jo lahko dejansko izpolnil glede na svoje danosti. Cilj programskega območja je izboljšati turistično prepoznavnost, povečati promet in dohodkovno zmogljivost, da bi se lahko vključilo še več lokalnih ponudnikov in kmetovalcev ter izkoristilo priložnosti, ki jih ponuja turizem. Zastavljeni cilji obsegajo tudi oblikovanje novih delovnih mest ter možnost, da bo nova ponudba prispevala k izboljšanju kakovosti življenja domačinov.

Vse to privede k potrebi po izoblikovanju večsmerne, premišljenega izvrševanja usmerjenega razvoja, širokega partnerstva in mrežnega sodelovanja s podporo intenzivne marketinške dejavnosti. V sklopu izvajanja aktivnosti programa nameravamo razširiti promocijske aktivnosti ter se povezati s posameznimi deležniki na področju turizma na ravni celotne Pomurske regije, kot so Razvojni center Murska Sobota, Expano in TIC-i, ki se nahajajo na programskem območju in tudi izven njega, kakor tudi s Porabjem ter organizacijami, ki delujejo na

tem območju, kot je na primer Muraba – Evropsko združenje za teritorialno sodelovanje ter s preostalimi deležniki.

Pri pripravi strategije smo preučili glavne turistične zmožnosti in težave, ki ovirajo razvoj, določili smo glavne turistične destinacije ter na podlagi tega tudi naloge, razvojne načrte, ki jih je potrebno uresničiti, da bi dosegli zastavljene cilje. V strategiji smo raziskali in predstavili trenutno stanje na področju turizma, karakter, glavne značilnosti in povezovalne točke danega območja. Povzetek ocene prikazuje danosti in razvojne potenciale danega območja, oziroma težave, slabosti in morebitne neugodne tendence.

2.3 Cilji, kazalniki in načela izvajanja programa

Namen programa je nadaljevati z ukrepi, ki so bili izvedeni že v okviru Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti za obdobje od 2017 do 2020 ter za obdobje od 2021 do 2024, in so bili dobro sprejeti ter so ustvarili pričakovane rezultate, ki so predstavljeni v točki 1.1. Na področjih, kjer so bile ugotovljene pomanjkljivosti, smo te smiselno nadgradili. Programsko območje je območje, kjer se po podatkih, prikazanih v točki 2 Prikaz stanja in analiza območja, nazadovanje pred preostalimi regijami v državi še vedno pozna. Prednostni cilj je, da območje, kjer živijo pripadniki madžarske avtohtone narodne skupnosti, v prihodnjih štirih proračunskih letih z razvojno nazadujočega položaja dvignemo na višjo raven, kar bo vključevalo razvoj že obstoječih in na novo nastalih podjetij, vzpostavitev nove in posodobitev obstoječe infrastrukture ter povečanje privlačnosti območja, kar bo posledično pripomoglo k ustvarjanju novih delovnih mest in znižanju stopnje brezposelnosti na programskem območju.

UKREPI PROGRAMA:

1. SPODBUJANJE NALOŽB V GOSPODARSTVU NA PROGRAMSKEM OBMOČJU,
2. SPODBUJANJE TURISTIČNIH DEJAVNOSTI IN PRODUKTOV,
3. PROMOCIJA PROGRAMSKEGA OBMOČJA IN PODPORA PRI IZVAJANJU PROGRAMA.

Preglednica 5: Kazalniki programa

UKREPI PROGRAMA	Kazalniki programa	IZHODIŠČE (trenutno stanje)	CILJ 2028
SPODBUJANJE NALOŽB V GOSPODARSTVU NA PROGRAMSKEM OBMOČJU	število gospodarskih subjektov, vključenih v sofinancirane projekte	0	20
	število novo ustvarjenih delovnih mest	0	10
SPODBUJANJE TURISTIČNIH DEJAVNOSTI IN PRODUKTOV	število izvedenih nadgradenj etnografskih hiš in/ali obnov ostalih objektov v lasti občinskih samoupravnih narodnih skupnosti in ZKMN	0	5
PROMOCIJA REGIJE IN PODPORA PRI IZVAJANJU PROGRAMA	nadgradnja spletne strani	0	1
	obisk sejmov	0	8
	število izdanih novih promocijskih vsebin	0	8

2.4 Načela izvajanja programa

Program je zasnovan kot način spodbujanja gospodarskega razvoja programskega območja. Predvsem je namenjen podpori pri izkoriščanju priložnosti na programskem območju. Pri razvoju in izboru projektov je ključno upoštevanje načela trajnostnega razvoja območja, in sicer z gospodarskega, družbenega in okoljskega vidika.

Pri izvajanju programa bodo upoštevani predpisi za zagotavljanje enakih možnosti za moške in ženske ter preprečevanja diskriminacije na podlagi spola, narodnosti, rase, vere ali prepričanja, invalidnosti, starosti, spolne usmerjenosti ali katere koli druge osebne usmerjenosti. Z vključitvijo enakih možnosti pri izvajanju programa bomo dosegli pravično in uravnoteženo obravnavo vseh skupin prebivalstva.

3 Ukrepi programa

Program je sestavljen iz treh ukrepov:

1. SPODBUJANJE NALOŽB V GOSPODARSTVU NA PROGRAMSKEM OBMOČJU,
2. SPODBUJANJE TURISTIČNIH DEJAVNOSTI IN PRODUKTOV,
3. PROMOCIJA PROGRAMSKEGA OBMOČJA IN PODPORA PRI IZVAJANJU PROGRAMA.

Našteti ukrepi tvorijo povezano celoto več področij, s katerimi želimo prispevati predvsem h gospodarskemu razvoju območja, kjer živijo pripadniki avtohtone madžarske narodne skupnosti. Vsi ukrepi so se s podobno vsebino izvajali že v sklopu prejšnjih dveh, uspešno izvedenih programov, v trenutnem programu pa se bodo v sklopu izvajanja teh ukrepov že izvedene aktivnosti dodatno nadgradile. Preverjanje omenjenih aktivnosti bo pred izplačilom posameznega zahtevka za izplačilo izvajal skrbnik pogodbe na MKRR.

3.1 Ukrep 1: SPODBUJANJE NALOŽB V GOSPODARSTVU NA PROGRAMSKEM OBMOČJU

Namen in cilji

Namen ukrepa je s sofinanciranjem novih in nadgradnjo obstoječih proizvodnih zmogljivosti v mikro, malih in srednje velikih podjetjih (MSP) spodbuditi gospodarski razvoj območij, kjer živijo pripadniki avtohtone madžarske narodne skupnosti.

Ukrep bo izveden z javnimi razpisi, osrednji cilj pa je rast in razvoj MSP preko novih naložb in zagotavljanja obratnega kapitala v povezavi z naložbami na območju, kjer živijo pripadniki avtohtone madžarske narodne skupnosti. Slednje želimo aktivno vključiti v razvoj programskega območja. Nadaljnji cilji so še:

- zvišati neto dodane vrednosti gospodarstva v programskem območju;
- mikro, malim in srednje velikim podjetjem zagotoviti širitev in posodobitev njihovih proizvodnih zmogljivosti;
- povečati gospodarski razvoj programskega območja;
- povečati zaposlitvene možnosti na programskem območju;
- povečati privlačnosti programskega območja s turističnega vidika;
- spodbujati razvoj novih proizvodov in storitev, tehnologij in tehnoloških inovacij.

Način izvajanja

Razpisovalec sredstev za javni razpis bo PMSNS, javni razpis pa bo izveden v sodelovanju z MKRR. Na podlagi uspešno izvedenih vsakokratnih javnih razpisov je bilo ugotovljeno, da je s strani subjektov vedno večja potreba in zanimanje za sofinanciranje najrazličnejših projektov, zlasti tistih, s katerimi se dosega zastavljeni cilji tega ukrepa.

Shema državnih pomoči

Sredstva bodo dodeljena v skladu z Uredbo o dodeljevanju regionalnih državnih pomoči ter načinu uveljavljanja regionalne spodbude za zaposlovanje ter davčnih olajšav za zaposlovanje in investiranje (Uradni list RS, št. 93/14, 77/16, 14/18, 168/20, 121/21, 27/22, 47/22 in 63/24) in na podlagi priglašene sheme de minimis pomoči Ministrstva za kohezijo in regionalni razvoj« (št. sheme: M001-2632551-2024).

3.2 Ukrep 2: SPODBUJANJE TURISTIČNIH DEJAVNOSTI IN PRODUKTOV

V programskem območju deluje pet občinskih samoupravnih narodnih skupnosti, ki v svojem finančnem načrtu ne razpolagajo s sredstvi, katere bi lahko namenili za ustvarjanje gospodarske osnove (npr.: nakup in obnova nepremičnin, gradnja novih nepremičnin). V lasti in upravljanju samoupravnih občinskih narodnih skupnosti je trenutno pet etnografskih hiš, ki aktivno delujejo in v sklopu katerih se letno izvajajo razni programi in delavnice. Vsaka etnografska hiša deluje samostojno in izvaja svoje programe, ki so znani tudi med prebivalci tega območja (npr. prikaz tradicionalne žetve in mlačve pšenice, barvanje pisanic, žganjekuha ...).

V sklopu izvajanja ukrepa 2 se med drugim predvideva tudi nakup nepremičnin, kot npr. etnografske hiše in/ali drugih objektov, ki bodo v lasti občinskih samoupravnih narodnih skupnosti in ZKMN. Nakup določenih objektov je nujen zaradi ohranjanja in vzdrževanja kulturne in arhitekturne dediščine. Lastniku objekta daje možnost, da se objekt obnovi po najvišjih standardih obnove in skladno s prvotnim izgledom objekta, kar ohranja kulturno vrednost objekta v prihodnosti. V primeru nakupa ima novi lastnik nadzor nad vsebino in programom, ki se izvaja v objektu, kar omogoča, da ima lahko objekt primerno vlogo v celotni mreži etnografskih hiš in s tem dopolnjuje ponudbo zainteresirani javnosti. Z nakupom objekta se zagotavlja tudi dolgoročna trajnost investicije, saj se bodo občinske samoupravne narodne skupnosti in ZKMN, kot lastniki nepremičnin, zavzemali za ohranitev objekta in njene vsebine.

Ohranjanje jezikovne in kulturne identitete pri pripadnikih avtohtone madžarske narodne skupnosti ima različne pristope. V sklopu Ukrepa 2 bo posebna pozornost namenjena organizaciji in izvedbi programov, delavnic, razstav in izobraževanj, ki bodo prikazovale tradicionalne ljudske običaje in obrti ter promociji posameznega območja. Izvedene bodo investicije za zagotovitev ustreznih prostorov za nemoteno delovanje etnografskih hiš in drugih objektov v lasti ali upravljanju občinskih samoupravnih narodnih skupnosti ter Zavoda za kulturo madžarske narodnosti Lendava. Nekatere investicije oz. faze investicij v določene etnografske hiše so bile izvedene že v sklopu izvajanja Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti za obdobje od 2017 do 2020 ter za obdobje od 2021 do 2024. V trenutnem programu bodo investicije namenjene širitvi že obstoječih in vzpostavljanju novih nepremičnin ter izvedbi najrazličnejših aktivnosti, ki bodo pripomogle k promociji in zagotavljanju trajnosti do sedaj že izvedenih projektov.

Namen in cilji

Namen Ukrepa 2 je spodbujanje nadaljnjega razvoja programskega območja z oživitvijo etnografskih hiš in drugih objektov, ki so v lasti ali v upravljanju občinskih samoupravnih narodnih skupnosti ter prostorov Zavoda za kulturo madžarske narodnosti Lendava.

Osrednji cilj je ohranjanje jezikovne in kulturne identitete prekmurskih Madžarov ter vzpostavitev možnosti njihovega aktivnega vključevanja v razvoj programskega območja, tako z gospodarskega kot turističnega vidika.

Nadaljnji cilji so še:

- privabljanje turistov;
- spodbujati vzpostavitev in razvoj turistično-gospodarske dejavnosti v že obstoječih etnografskih hišah;
- ureditev ustreznih prostorov, nabava pripomočkov, opreme in zagotovitev drugih pogojev za delovanje etnografskih hiš;
- promocija programskega območja.

Sredstva tega Ukrepa bodo namenjena:

- nakupu, širitvam in prenovi nepremičnin (notranja in zunanja obnova) –npr. etnografske hiše in/ali drugih objektov v lasti občinskih samoupravnih narodnih skupnosti in ZKMN;
- stroškom priprave dokumentacije za izvedbo aktivnosti pri prvi alineji te točke;
- pripravi vsebin, oblikovanju, vzpostavitvi, tisku in distribuciji (npr. sprotne ponatisi, vzdrževanje osnovnih promocijskih materialov ...) materialov za promocijo delavnic, razstav, izobraževanj, novih proizvodov in storitev;

- opremljanju prostorov, nabavi novih ali rabljenih in starinskih delov stavbnega pohištva ter druge notranje opreme;
- pripravi razvojnih načrtov.

Način izvajanja

Sredstva se bodo dodeljevala na podlagi sklenjenih pogodb med MKRR, PMSNS in naslednjimi občinskimi samoupravnimi narodnostni skupnostmi:

- Madžarska samoupravna narodna skupnost Občine Lendava;
- Madžarska samoupravna narodna skupnost Občine Dobrovnik;
- Madžarska narodna samoupravna skupnost Občine Moravske Toplice;
- Madžarska narodna samoupravna skupnost Občine Hodoš;
- Madžarska narodna samoupravna skupnost Občine Šalovci;
- Zavodom za kulturo madžarske narodnosti Lendava (v nadaljevanju ZKMN).

Shema državnih pomoči

Sredstva v okviru Ukrepa 2 niso namenjena ustvarjanju konkurence na trgu blaga in storitev, in ne pomenijo državne pomoči v smislu Zakona o nadzoru državnih pomoči. Pri tem ukrepu gre za obnovo etnografskih hiš ter drugih objektov, ki so v lasti občinskih samoupravnih narodnih skupnosti ter ZKMN, ki so tudi koristniki teh finančnih sredstev. V bistvu gre za obnovo nepremičnin, ki na programskem območju predstavljajo kulturno dediščino in so namenjena za izvajanje kakršnekoli dejavnosti občinskih samoupravnih narodnih skupnosti ter ZKMN.

3.3 Ukrep 3: PROMOCIJA PROGRAMSKEGA OBMOČJA IN PODPORA PRI IZVAJANJU PROGRAMA

Sredstva v sklopu Ukrepa 3 bodo namenjena promociji programskega območja in izvajanju programa. S tem se bo krepila tudi institucionalna sposobnost PMSNS. Kadrovske zmogljivosti ostajajo v trenutnem programu enake kot v programu za obdobje od 2021–2024, in sicer 1 oseba, zaposlena kot projektni koordinator ter 4 osebe, zaposlene kot strokovni sodelavci. Podroben opis dela in nalog bo opredeljen v pogodbah o zaposlitvi. V okviru tega ukrepa se pokrivajo tudi stroški priprave in usklajevanje tega programa ter nemoteno zaključevanje aktivnosti v sklopu vseh ukrepov Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti za obdobje od 2021 do 2024. Upravičeni bodo stroški, nastali od 1. novembra 2024.

Namen in cilj Ukrepa 3 je kakovostna in strokovna izvedba programa ter promocija za hitrejši gospodarski razvoj programskega območja. Programsko območje je bogato z naravnimi in kulturnimi znamenitostmi. Mednje štejemo stavbno dediščino, običaje, tradicionalno narodno nošo, ljudske plesne, kulinariko in nenazadnje tudi naravne danosti. Naravna in kulturna dediščina je nastala skozi čas in se je izoblikovala iz načina življenja naših prednikov. Eden izmed ciljev in tudi naloga PMSNS sta ohranitev pomurske madžarske skupnosti, njenega maternega jezika, narodne zavesti in kulture. Nadaljnji cilj ukrepa je zagotovitev trajnosti vseh, do sedaj doseženih kazalnikov in rezultatov preteklih dveh programov.

Cilj je, da se v obdobju trajanja programa pripravijo in izvedejo aktivnosti, ki bodo v skladu z opredeljenimi kazalniki programa programskega območja trajnostno preoblikovale v območje, sposobno izkoristiti primerjalne prednosti, ki jih je mogoče zaznati v pomurski regiji.

Aktivnosti v okviru tega ukrepa bo izvajal PMSNS na podlagi pogodbe z MKRR. Pomoč pri izvajanju programa bo zagotovljena s strani MKRR. Za naloge, za katere ni usposobljena (kot npr. celovita izvedba promocijskih aktivnosti, oblikovanje in tisk publikacij ...), bo najela zunanje strokovnjake ob uporabi Zakona o javnem naročanju.

Način izvajanja

V okviru Ukrepa 3 se predvidevajo naslednje naloge, ki bodo opredeljene tudi v pogodbi med MKRR in PMSNS.

SPLOŠNE NALOGE:

- strokovne, tehnične, administrativne in organizacijske naloge, ki so potrebne za ustrezno podporo pri izvajanju programa;
- priprava programa in njegovih morebitnih sprememb in dopolnitev;
- poročanje o izvedbi aktivnosti in nalog po posameznih ukrepih programa;
- informiranje potencialnih upravičencev o javnih razpisih v okviru izvajanja programa, v sodelovanju z MKRR;
- obveščanje potencialnih upravičencev v zvezi s programom;
- izvedba javnih razpisov, v sodelovanju z MKRR;
- nadzor izvajanja projektov na terenu;
- obveščanje javnosti o izvajanju programa;
- druge naloge v skladu s pogodbo z MKRR, povezane z izvedbo Programa.

PROMOCIJA PROGRAMSKEGA OBMOČJA:

- nabava IKT-opreme za izvedbo aktivnosti programa;
- vzdrževanje in promocija spletne strani www.muravidek.re;
- vzpostavitev spletnih aplikacij za promocijo programskega območja;
- promocija programskega območja in njegova predstavitev na raznih sejmih doma in v tujini;
- promocija vseh nepremičnin (in dejavnosti) pod okriljem PMSNS;
- priprava kratkih predstavitvenih filmov za namen promocije programskega območja ter obveščanja širše javnosti (potencialnih prijaviteljev na odprte javne razpise v sklopu programa, domačih in tujih turistov in turističnih akterjev ...);
- priprava promocijskih materialov (oblikovanje, vzpostavitev, tisk, sprotni ponatisi (vsebin oz. publikacij, ki so bila pripravljena v sklopu izvajanja Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti za obdobje od 2017 do 2020 ter za obdobje od 2021 do 2024) in vzdrževanje promocijskih vsebin in materialov;
- izdelava in promocija lastnih blagovnih znamk, skupnih turističnih paketov s sosednjimi območji (kot npr., Porabje ...);
- priprava ter objava aktualnih vsebin s turističnega in gospodarskega področja;
- promocija ponudnikov turističnih storitev s programskega območja;
- priprava mreže ponudnikov turističnih storitev ob meji (slovensko-madžarski, slovensko-hrvaški, slovensko-avstrijski);
- priprava tematskih turistični paketov z možnostjo sodelovanja z akterji ob meji (slovensko-madžarski, slovensko-hrvaški, slovensko-avstrijski);
- razna tematska izobraževanja zaposlenih sodelavcev PMSNS;
- sofinanciranje različnih izobraževanj za zaposlene v sklopu Programa, kot tudi za posameznike na podlagi prijav (npr. tečaj za lokalne turistične vodnike ipd.);
- priprava in izvedba delavnic za turistične akterje (ponudnike gastronomskih izdelkov in storitev, domače obrti, rokodelskih izdelkov, člane turističnih društev ter ostale deležnike, ki so pomembni za razvoj turizma na programskem območju), za potencialne turiste, za prebivalce programskega območja;
- promocija POI-točk, ki se nahajajo na programskem območju;
- stroški zunanjih izvajalcev.

Vse splošne naloge in naloge za opravljanje promocije programskega območja bodo nadgrajevale že izvedene aktivnosti v sklopu Programa spodbujanja gospodarske osnove madžarske narodne skupnosti za obdobje od 2017 do 2020 ter za obdobje od 2021 do 2024.

Shema državnih pomoči

Sredstva v okviru Ukrepa 3 niso namenjena ustvarjanju konkurence na trgu blaga in storitev ter ne pomenijo državne pomoči v smislu Zakona o nadzoru državnih pomoči. Prejemnik finančnih sredstev je upravičenec, ki s temi finančnimi sredstvi ne bo opravljal gospodarske dejavnosti.

4 Finančni okvir

Sredstva za izvedbo programa so zagotovljena na posebni proračunski postavki MKRR PP 231412 – Razvoj območij narodnih skupnosti. Razpoložljiva proračunska sredstva za posamezno proračunsko leto znašajo 1.000.000,00 EUR.

Vrednost programa za obdobje od 2025 do 2028 tako znaša 4.000.000,00 evrov.

Preglednica 6: Finančni načrt programa v obdobju 2025–2028 (v evrih)

Finančni načrt Programa v obdobju 2025-2028 (v evrih)					
Ukrepi Programa	2025	2026	2027	2028	SKUPAJ VREDNOST PO POSAMEZNIH UKREPIH
Ukrep 1	500.000	500.000	500.000	500.000	2.000.000
Ukrep 2	250.000	250.000	250.000	250.000	1.000.000
Ukrep 3	250.000	250.000	250.000	250.000	1.000.000
SKUPNA VREDNOST UKREPOV PROGRAMA PO POSAMEZNEM PRORAČUNSKEM LETU	1.000.000	1.000.000	1.000.000	1.000.000	
SKUPAJ VREDNOST PROGRAMA	4.000.000				

5 Priprava, izvajanje, spremljanje in vrednotenje programa

PMSNS v sodelovanju z MKRR, Uradom za narodnosti in pristojno regionalno razvojno agencijo v pomurski regiji pripravi predlog programa. MKRR izvede medresorsko usklajevanje programa in vladno obravnavo. Po tem, ko PMSNS sprejme program, Vlada Republike Slovenije sprejme sklep, s katerim program potrdi. Program se objavi na spletnih straneh MKRR in PMSNS.

Program izvajata PMSNS in MKRR. V delu, ki se nanaša na Ukrep 2, se kot izvajalci vključijo tudi občinske samoupravne narodne skupnosti in ZKMN.

Po izvedbi programa bo za Vlado Republike Slovenije pripravljeno končno poročilo o izvajanju programa, ki bo vključevalo natančne in konkretne podatke o doseženih ciljih, rezultatih in kazalnikih vseh ukrepov programa.

Program je pripravljen za štiri leta. Pri uresničevanju programa bo potrebno upoštevati nove priložnosti in se prilagajati novim razmeram ter po potrebi Program spremeniti.